

کمیته مستند سازی
بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های اداری
اعضای شورای معاونان جهت استحضار
واحدهای مجری:
استان: مدیرکل
شهرستان، منطقه، ناحیه: ارسال شود
واحدهای آموزشی: مدارس دوره ابتدایی ارسال شود
هماهنگ‌کننده در استان کمیته مستندسازی
شماره: ۲۰۲/۰۵/۰۲/۲۰۰/۱۶ص

مدیرکل آموزش و پرورش استان ....

با سلام و احترام

در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، اجرای برنامه هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران و سیاست‌های وزارت آموزش و پرورش در زمینه ارتقای کیفیت یادگیری و توسعه عدالت آموزشی و تربیتی، و با عنایت به ضرورت برنامه‌ریزی برای حمایت آموزشی و تربیتی از دانش‌آموزان دوره ابتدایی نیازمند توجه بیشتر، شیوه‌نامه اجرایی طرح «حامی» (حمایت آموزشی مستمر یادگیرندگان) ویژه تابستان ۱۴۰۵ به پیوست برای اجرا ابلاغ می‌شود.

شایسته است دستور فرمایید؛ با برنامه‌ریزی مناسب، بسیج ظرفیت‌های موجود در سطح استان، مناطق و مدارس و با رعایت کامل مفاد شیوه‌نامه مزبور، تمهیدات لازم برای اجرای مطلوب این برنامه فراهم شود. ضروری است ضمن نظارت مستمر بر فرآیند اجرا، در پایان دوره، ارزشیابی منطقه‌ای از دانش‌آموزان تحت پوشش با هدف بررسی میزان بهبود یادگیری و سنجش اثربخشی برنامه انجام شده و گزارش عملکرد استان، مطابق چارچوب پیش‌بینی‌شده در شیوه‌نامه، در موعد مقرر به این معاونت ارسال شود. مسئولیت حسن اجرای این شیوه‌نامه در سطح استان برعهده مدیرکل آموزش و پرورش استان بوده و معاون آموزش ابتدایی استان مسئول برنامه‌ریزی، راهبری، هماهنگی و نظارت بر اجرای آن خواهد بود. امید است با اجرای دقیق این برنامه و بهره‌گیری از همه ظرفیت‌های آموزشی و تربیتی، زمینه ارتقای یادگیری دانش‌آموزان و آمادگی هرچه بهتر آنان برای آغاز سال تحصیلی جدید فراهم شود.

رضوان حکیم‌زاده

معاون آموزش ابتدایی

شیوه نامه اجرایی طرح

با تمرکز ویژه بر حمایت از دانش آموزان نیازمند توجه

حمایت آموزشی مستمر یادگیرندگان

ویژه دوره تابستان ۱۴۰۵

مقدمه

یکی از مهم‌ترین رسالت‌های نظام تعلیم و تربیت، تضمین فرصت‌های برابر یادگیری و ارتقای کیفیت آموزشی و تربیتی برای همه دانش‌آموزان است. بررسی نتایج ارزشیابی پایانی سال تحصیلی نشان می‌دهد بخشی از دانش‌آموزان دوره ابتدایی برای دستیابی به شایستگی‌های پایه به حمایت‌های آموزشی و تربیتی هدفمند نیاز دارند.

طرح «حامی» بر این باور استوار است که همه دانش‌آموزان توانایی یادگیری، رشد و پیشرفت دارند و تفاوت در سرعت یا شیوه یادگیری نباید به منزله ناتوانی آنان تلقی شود. هر دانش‌آموز، در صورت دریافت حمایت آموزشی مناسب، فرصت کافی و آموزش باکیفیت، می‌تواند مسیر رشد و موفقیت خود را طی کند.

تابستان فرصتی ارزشمند برای جبران کاستی‌های یادگیری، تقویت مهارت‌های پایه و آماده‌سازی دانش‌آموزان برای ورود موفق به پایه بالاتر است. از این رو، این شیوه‌نامه با هدف ساماندهی برنامه‌های آموزشی حمایتی و بهره‌گیری از ظرفیت مدارس، معلمان، خانواده‌ها و سایر ظرفیت‌های آموزشی کشور تدوین شده است.

اهمیت اجرای طرح

اجرای برنامه‌های حمایتی تابستانی با اهداف زیر ضرورت دارد:

- جلوگیری از تداوم فقر یادگیری و تثبیت ضعف‌های آموزشی؛
- ارتقای مهارت‌های پایه در دروس فارسی، ریاضی و علوم؛
- تحقق عدالت آموزشی و تربیتی از طریق حمایت هدفمند از دانش‌آموزان نیازمند؛
- پیشگیری از افت تحصیلی و کاهش تکرار پایه؛
- افزایش آمادگی دانش‌آموزان برای ورود موفق به پایه بالاتر؛
- تقویت مشارکت خانواده در فرایند یادگیری؛
- ایجاد فرصت دوباره برای موفقیت تحصیلی.

اهداف

۱. بهبود یادگیری دانش‌آموزان دارای سطح عملکرد "نیازمند تلاش بیشتر"؛
۲. ارتقای شایستگی‌های پایه در دروس فارسی، ریاضی و علوم؛
۳. کاهش شکاف‌های یادگیری و تحقق عدالت آموزشی و تربیتی؛
۴. آماده‌سازی دانش‌آموزان برای آغاز موفق سال تحصیلی جدید.

مستندات

- سند تحول بنیادین آموزش و پرورش
- برنامه هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران
- آیین نامه ارزشیابی کیفی - توصیفی دوره ابتدایی
- برنامه های کیفیت بخشی و عدالت آموزشی و تربیتی وزارت آموزش و پرورش
- سایر قوانین، آیین نامه ها و بخشنامه های مرتبط

جامعه هدف

جامعه هدف این طرح، تمامی دانش آموزان دوره ابتدایی هستند که در ارزشیابی پایانی خردادماه در یک یا چند درس فارسی، ریاضی یا علوم دارای سطح عملکرد «نیازمند تلاش بیشتر» شده اند. در صورت وجود ظرفیت، سایر دانش آموزانی که به تشخیص شورای مدرسه یا معلم و یا درخواست خانواده نیازمند آموزش های جبرانی باشند نیز می توانند از خدمات طرح بهره مند شوند.

اصول اجرای طرح

اجرای طرح حامی باید بر اصول زیر استوار باشد:

۱. حفظ کرامت و عزت نفس دانش آموزان

تمامی فعالیت های آموزشی باید با حفظ شأن و کرامت دانش آموزان انجام شود و از هر گونه برچسب زنی، مقایسه نامناسب یا رفتارهایی که موجب کاهش اعتماد به نفس آنان می شود، پرهیز شود.

۲. امید آفرینی و تقویت خودباوری

برنامه های آموزشی باید بر توانمندی های دانش آموزان تکیه داشته باشد و با ایجاد تجربه های موفق یادگیری، انگیزه، امید و اعتماد به نفس آنان را تقویت کند.

۳. توجه به تفاوت های فردی

آموزش ها متناسب با نیاز، توانایی، سرعت و سبک یادگیری هر دانش آموز طراحی و اجرا شود و از ارائه برنامه های یکسان برای همه دانش آموزان اجتناب شود.

۴. تمرکز بر یادگیری مؤثر

فعالیت‌های آموزشی باید بر رفع موانع یادگیری، تثبیت آموخته‌ها و تقویت شایستگی‌های پایه استوار باشد و از تکرار صرف محتوای کتاب‌های درسی پرهیز شود.

۵. ایجاد محیط یادگیری مثبت

کلاس‌های حمایتی باید محیطی امن، آرام، بانشاط، مشارکتی و عاری از اضطراب فراهم آورند تا دانش‌آموزان با علاقه در فرآیند یادگیری مشارکت کنند.

۶. مشارکت فعال خانواده

خانواده‌ها به‌عنوان همراهان اصلی یادگیری، در جریان اهداف، برنامه‌ها و روند پیشرفت فرزند خود قرار گیرند و برای حمایت از یادگیری در خانه راهنمایی شوند.

۷. استفاده از روش‌های فعال آموزشی

بهره‌گیری از بازی، فعالیت‌های گروهی، حل مسئله، داستان، دست‌ورزی و سایر روش‌های متناسب با ویژگی‌های دانش‌آموزان دوره ابتدایی مورد تأکید است.

۸. ارزشیابی برای یادگیری

ارزشیابی باید با هدف شناخت میزان پیشرفت دانش‌آموز، ارائه بازخورد مؤثر و اصلاح فرآیند آموزش انجام شود و از هرگونه رویکرد صرفاً نتیجه‌محور یا تنبیهی اجتناب شود.

۹. استفاده از همه ظرفیت‌های آموزشی

در اجرای طرح، از ظرفیت معلمان، مدیران، دانش‌جو معلمان، بازنشستگان و سایر ظرفیت‌های قانونی برای توسعه فرصت‌های یادگیری استفاده شود.

۱۰. محورهای حمایت آموزشی

اصلی‌ترین محورهای طرح حامی در سطح مدارس به شرح نمودار زیر می‌باشد:

محورهای حمایت آموزشی

۱۱. دوره اجرا

طرح حامی در دو مرحله اجرا می شود:

مرحله اول (اجرای اصلی): از ۱۵ تیرماه تا پایان مردادماه ۱۴۰۵

مرحله دوم (اجرای تکمیلی): از اول شهریور تا پانزدهم شهریور ۱۴۰۵

در مرحله دوم، برنامه های آموزشی تکمیلی برای دانش آموزانی که همچنان نیازمند حمایت آموزشی هستند اجرا خواهد شد.

۱۲. نحوه اجرای طرح

اجرای طرح با انعطاف پذیری و متناسب با شرایط هر منطقه و مدرسه انجام می شود.

اقدامات اصلی عبارتند از:

۱. شناسایی و ثبت اطلاعات دانش آموزان مشمول؛

۲. نیازسنجی آموزشی و اولویت بندی نیازهای یادگیری؛

۳. تشکیل کلاس‌های حمایتی و جبرانی حضوری و استفاده از بستر فضای مجازی برای تقویت و غنی‌سازی فرصت‌های یادگیری؛
۴. تعیین مدارس منتخب به عنوان پایگاه‌های حامی؛
۵. بهره‌گیری از محتوای آموزشی استاندارد و منابع الکترونیکی؛
۶. طراحی فعالیت‌های آموزشی و تمرین‌های متناسب با نیاز هر دانش‌آموز؛
۷. جلب مشارکت خانواده‌ها در حمایت از یادگیری؛
۸. پایش مستمر پیشرفت دانش‌آموزان و اصلاح برنامه‌های آموزشی بر اساس نتایج ارزشیابی.

۱۳. نیروی انسانی

- تأمین نیروی انسانی با رعایت قوانین و مقررات حاکم و بخشنامه‌های صادره به‌ویژه بخشنامه شماره ۷۰۰/۷ تاریخ ۱۴۰۵/۰۴/۰۲ معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع امکان‌پذیر خواهد بود.

۱۴. وظایف اداره کل آموزش و پرورش استان

- برنامه‌ریزی، راهبری و سیاست‌گذاری اجرای طرح؛
- تأمین و توزیع اعتبارات و منابع مورد نیاز؛
- ابلاغ دستورالعمل‌ها و هماهنگی با مناطق؛
- نظارت بر حسن اجرای برنامه؛
- تحلیل عملکرد مناطق؛
- تهیه و ارسال گزارش نهایی اجرای طرح به وزارت آموزش و پرورش.

۱۵. وظایف مناطق و نواحی

- تشکیل کمیته اجرایی طرح؛
- تعیین پایگاه‌های آموزشی؛
- سازماندهی و به‌کارگیری نیروی انسانی؛
- هماهنگی با مدارس؛
- نظارت بر اجرای مطلوب برنامه؛
- بازدید از کلاس‌های آموزشی؛

۱۶. وظایف مدارس

- شناسایی دانش آموزان مشمول؛
- اطلاع رسانی و جلب مشارکت خانواده‌ها؛
- برنامه ریزی و اجرای کلاس‌های حمایتی؛
- ثبت اطلاعات و مستندسازی فعالیت‌ها؛
- پیگیری حضور و پیشرفت دانش آموزان؛
- همکاری در اجرای ارزشیابی پایانی.

۱۷. دستاوردهای مورد انتظار

- پوشش کامل دانش آموزان مشمول؛
- بهبود یادگیری دانش آموزان نسبت به وضعیت اولیه؛
- ارتقای مهارت‌های پایه در دروس هدف؛
- کاهش تکرار پایه؛
- افزایش آمادگی دانش آموزان برای ورود به پایه بالاتر؛
- افزایش مشارکت خانواده‌ها در فرایند یادگیری؛
- بهره‌گیری مؤثر از ظرفیت‌های آموزشی منطقه و استان؛
- شناسایی و ارجاع دانش آموزان دارای اختلالات یادگیری به مراکز تخصصی در صورت نیاز.

۱۸. پایش، ارزیابی و گزارش‌دهی

پایش و ارزیابی اجرای طرح در سه سطح انجام می‌شود.

الف) پایش مدرسه

- بررسی حضور و مشارکت دانش آموزان؛
- ثبت روند پیشرفت یادگیری؛
- ارائه بازخورد مستمر به دانش آموز و خانواده.

ب) نظارت منطقه و استان

- بازدید از پایگاه‌های آموزشی؛
- بررسی کیفیت اجرای برنامه؛
- تحلیل گزارش‌های مدارس؛
- ارائه بازخوردهای اصلاحی برای ارتقای کیفیت اجرا.

ج) ارزیابی پایانی

در پایان اجرای طرح، مناطق موظف‌اند با اجرای ارزشیابی پایانی منطقه‌ای در دروس فارسی، ریاضی و علوم، میزان بهبود یادگیری دانش‌آموزان تحت پوشش را بررسی کنند.

نتایج این ارزشیابی، همراه با گزارش عملکرد مدارس، مبنای تحلیل اثربخشی طرح، برنامه‌ریزی آموزشی سال تحصیلی آینده و ارزیابی عملکرد مناطق و استان‌ها قرار خواهد گرفت.

۱۹. تأمین منابع

منابع مالی اجرای طرح از محل اعتبارات کیفیت‌بخشی، ظرفیت خیرین مدرسه‌یار، درآمدهای اختصاصی استان‌ها و سایر منابع قانونی تأمین خواهد شد.

۲۰. تقدیر و تشویق

از استان‌ها، مناطق، مدارس و عوامل اجرایی که در اجرای مطلوب طرح، پوشش حداکثری دانش‌آموزان، ارتقای کیفیت آموزش و تحقق اهداف این شیوه‌نامه عملکرد مؤثری داشته باشند، مطابق ضوابط وزارت آموزش و پرورش تقدیر خواهد شد.

شناسنامه پایگاه آموزشی طرح حامی

۱. مشخصات پایگاه

استان	منطقه / ناحیه	نام مدرسه (پایگاه)	کد مدرسه	مدیر پایگاه	مسئول اجرایی طرح	شماره تماس	تعداد کلاس‌ها	تاریخ شروع	تاریخ پایان

۲. اطلاعات آموزشی

عنوان	دانش آموزان مشمول	دانش آموزان ثبت نام شده	کلاس فارسی	کلاس ریاضی	کلاس علوم	کلاس‌های تلفیقی
تعداد						

۳. نیروی انسانی

عنوان	معلم رسمی	حق التدریس آزاد	دانشجو معلم	بازنشسته	داوطلب
تعداد					

۴. امکانات آموزشی

عنوان	کلاس مناسب	تخته	میز و صندلی	وسایل کمک آموزشی	اینترنت	محتوای آموزشی	سیستم سرمایش	آب آشامیدنی	سرویس بهداشتی
اطلاعات									

برنامه آموزشی پایگاه

درس	تعداد دانش آموز	تعداد گروه	روزهای برگزاری	ساعت	معلم
فارسی					
علوم					
ریاضی					
جمع					

کد ۲۶
تعداد صفحات: ۱۰-۱۵
تاریخ: ...
محل: ...

پیوست شماره ۵

چک لیست بازدید منطقه از پایگاه حامی

مشخصات بازدید

تاریخ	نام بازدیدکننده	نام پایگاه	مدیر	معلم

الف) مدیریت پایگاه

شاخص	بله	خیر	توضیح
شناسنامه پایگاه تکمیل شده است			
کلاس ها طبق برنامه برگزار می شود			
آمار دانش آموزان به روز است			

ب) کیفیت آموزشی

شاخص	بله	خیر	توضیح
معلم بر اساس نیاز دانش آموز تدریس می کند			
از روش های فعال استفاده می شود			
باز خورد فردی ارائه می شود			
فضای کلاس مثبت و بدون برجسب زنی است			
دانش آموزان مشارکت فعال دارند			

ج) محیط یادگیری

شاخص	بله	خیر	توضیح
کلاس مناسب است			
تجهیزات کافی است			
محیط ایمن است			
نظم کلاس مناسب است			

کف: ۲۲
مداد ضما: ۱۳-۱۵
توضیح: کیفیت بررسی: ۱۳-۱۵
تاریخ: ۱۳۸۵/۱۲/۲۲

د) ارتباط با خانواده

توضیح	خیر	بله	شاخص
			اطلاع رسانی انجام شده
			خانواده در جریان پیشرفت قرار دارد
			تکالیف خانگی پیگیری می شود

ه) جمع بندی بازدید

۱. نقاط قوت:

۲. نیازهای اصلاحی:

۳. اقدامات مورد انتظار:

امضای بازدیدکننده

پیوست شماره ۶

گزارش نهایی پایگاه حامی

تعداد	شاخص
	دانش آموزان مشمول
	دانش آموزان تحت پوشش
	میانگین حضور
	دانش آموزان ارزیابی شده
	دانش آموزان دارای بهبود یادگیری
	ارجاع به مراکز تخصصی

• مهم ترین اقدامات موفق :

• مهم ترین چالش ها :

• پیشنهادهای اصلاحی :

